

**VIETNAM
BULLETIN**

politieke

ontwikkeling

in het zuiden

50 ct

tweede jaargang nr 26, 25 mei 1968

Verschijnt om de 14 dagen
 Redactie: Jan Boonstra
 M. van Dulleman
 W. de Graaff
 Benno Groeneveld
 Tineke Nijenhuis
 Queenie Stevens

Redactie/administratieadres:
 Vietnam Bulletin, p/a ASVA
 Weesperstraat 51, Amsterdam
 Gironummer 1281198, tnv Vietnam Bulletin
 Abonnement f 5,- per half jaar, met stilzwij-
 gende verlenging. Buitenland f 7,- per half
 jaar. Los nr f 0,50 (België 7 fr.)

ONZE OORLOG UIT DE LUCHT

door Robert Crichton
 (New York Review of Books, 4-1-'68)

Onderstaand artikel is een uitvoerige boekbespreking van het boek 'Air War: Vietnam' door Frank Harvey, Bantam Books 192 pagina's, \$ 0,75. Frank Harvey is een militair specialist die op verzoek van majoor George Weiss, officier van de 7e luchtmacht in Saigon en van het Amerikaanse blad Flying naar Vietnam is gegaan om de 'definitieve' beschrijving van de oorlogvoering uit de lucht te geven. Frank Harvey werd het zeer havikgezinde blad Flying door het Pentagon aanbevolen. Harvey was 55 dagen bij de bombardeurs. Het enige wat hij niet mocht meemaken waren bombardementen op Noord-Vietnam en B-52-bombardementen op het Zuiden. Het boek van Harvey geeft een verslag van de bombardementen op het Zuiden die ook vandaag nog worden voortgezet.

Red. VB.

(...) Harvey begint zijn boek met zijn reis naar Saigon en een bezoek aan de Mekong Delta - voor een ontbladeringsbombardement dat een onderdeel vormde van de 'Operatie Boerenknecht'. (Ranch Hand) Het motto van de ontbladeringsploegen was: Alleen jullie kunnen bossen voorkomen. Op dat moment lijkt Harvey's boek dappere mannen te beschrijven, die een nare doch noodzakelijke taak vervullen. Maar de toon begint al vlug te veranderen: wat Harvey begint te hinderen, in strijd met zijn aangeboren Amerikaanse gevoel voor 'fair play', is de vreselijke eenzijdigheid der zaken. Als een boer wiens hele hebben en houden vergiftigd is, de stoutmoedigheid heeft een geweer te pakken en een schot af te vuren op het ontbladeringsvliegtuig, dan blijken de gevolgen van zijn onbesuisde daad catastrofaal. De gebruikelijke handelwijze is dan namelijk, dat een lid van de bemanning een rookgranaat uitwerpt in de richting waarvan hij dacht dat het schot kwam; binnen enkele minuten, soms zelfs seconden verschijnt dan een vliegtuig ter grootte van een Martin B-57 Canberra bommenwerper, dat 'op jacht' is in dat gebied, en bestookt het terrein rond de rook met een vuurkracht die geen enkel Amerikaans soldaat ooit heeft ondervonden. Dit trof Harvey als een overmatig gebruik van geweld. Hij was nog niet zover dat hij zich ging afvragen hoe groot het percentage van de burgerbevolking wel zou zijn, dat hiervan de volle laag zou krijgen. "Och het is een beetje overdreven", vertelde een vlieger hem. "We gebruiken een 18 miljoen dollar oplossing voor een twee-dollar probleem. Maar ondertussen schoot één van die moedertjes toch maar op ons." De merkwaardige psychologie van de Amerikaanse krijgsmacht komt hier tevoorschijn als een unicum in de moderne oorlogvoering. De Amerikaanse soldaat is gewend geraakt aan zo'n overweldigend overwicht aan vuurkracht die hem vooral uit de lucht steunt (Harvey schat dit ongeveer 1000 : 1) dat hij dit als zijn goed recht is gaan beschouwen, als een Amerikaans recht, ja als een natuurlijk evenwicht in het bestaan. Als de vijand probeert dit evenwicht te herstellen, is de reactie vaak die van een geschokte verbazing: "Wel heb je ooit, dat verdomde gespuis", en soms absurd agressief.

Amerikaanse levens redden

Negers in het Zuiden begrijpen dit soort reacties goed. 'Flying' gebruikte twee adjectieven om het karakter van de luchtoorlog te beschrijven: verdorven en barbaars. Beide zijn accuraat. De rechtvaardiging voor dit gedrag, dat Harvey moeilijk kan betwisten, ligt in de woorden 'Amerikaanse levens redden'. Iedere actie kan door de vingers worden gezien, elke uitspatting aanvaard, iedere onrechtvaardigheid goedgepraat, als hij maar onder deze formule gebracht kan worden. De buitensporige waarde die aan een Amerikaans leven boven elk ander leven wordt gehecht, verklaart de wapens en methoden die we ons gerechtigd ach-

ten te gebruiken tegen de bevolking van Zuid-Vietnam en nu ook in toenemende mate tegen Noord-Vietnam. De sleutelpositie in de luchtoorlog in Zuid-Vietnam nemen de Forward Air Controllers in. De FAC's zijn zoals Harvey ze betitelt, de 'dood zaaiers'. Ze hangen boven de wegen en rivieroevers en rijstvelden van het zuiden in kleine Cessna 0-IE 'Bird Dog' verkenningvliegtuigen en treden op als allesziende ogen op zoek naar tekens van verdacht gedrag in het gebied beneden, gereed om als ze wat zien, met bommen hun doem te brengen. "Ze kruisen rond boven de Delta als een waakzame patrouille, beschikkend over leven en dood van de Vietnamese dorpingen die onder hun dagelijkse vluchten leven." Als een FAC denkt dat hij een doel heeft, mag hij het geschikte vliegtuig voorzien van de geschikte wapens oproepen om het uit de weg te ruimen. Wat Harvey verontrust is de geroutineerde vaak achteloze wijze (gebaseerd op het schamelste bewijs) waarop FAC's zich gerechtigd voelen, doodvonnissen te vellen met een groot aantal verschillende wapens die doden zonder onderscheid. Harvey wist natuurlijk dat er napalm werd gebruikt en was zich bewust van de rol die het in de oorlog speelde.

"De FAC's hebben een lange en dodelijke lijst van 'vuurwerk'. Napalm of benzinegelei zit in aluminium tanks met witte fosfor als ontsteking. Als het de grond raakt en ontbrandt, spat de brandende napalm overal rond, op zijn weg alles wat brandbaar is vernietigend. Napalm wordt beschouwd als bijzonder bruikbaar voor zwaar ingegraven geschutsstellingen, omdat het een groot gebied overstroemt met vloeibaar vuur en brandend in nauwe hopen kruipt. Men zou veel tijd en een hoop zware bommen nodig hebben om een voltreffer te maken op een schuttersput die men met napalm in een handomdraai zou kunnen wegvagen. Men zegt van napalm ook dat het zeer effectief is tegen troepen die zich in holen en tunnels verbergen, omdat het plotseling alle zuurstof uit de tunnels zuigt door zijn enorme steekvlam, en iedereen die er in zit verstikt."

De beschrijving wekt echter de indruk dat 'Incindergell' zoals de militairen het nu noemen, hoofdzakelijk gebruikt wordt tegen militaire installaties. Harvey was onthutst toen hij ontdekte dat het als 'routine' gebruikt werd tegen zulke 'doelen' als 'smokkellinies' (rijen huizen langs een weg of water) in verdachte gebieden; op alleenstaande huizen en zelfs rijstaantplantingen, omdat de nieuwe verbeterde 'Incindergell' in water kan branden. De vergissingsmarge bij zulk gebruik is erg breed, maar dat is de prijs die ons leger moet betalen om Amerikaanse levens te redden. Voordat napalm algemeen gebruikt werd, leerden de Vietnamezen net als de Algerijnen 'met hun oorlog te leven' door kleine bomschuilplaatsen onder de vloeren van hun huizen te graven. Met napalm dat in de gaten kan vloeien of spatten is een schuilplaats veranderd in een familiecrematorium.

'Voetballitteken'

Vreemd genoeg echter blijken weinig mensen iets te weten van andere middelen die even kwaadaardig zijn en nog algemener gebruikt worden:

"Maar het dodelijkste van alle wapens, tenminste tegen menselijke wezens, waren de CB's Cluster Bomb units, trosbommen. Een type CBU bijvoorbeeld bestond uit een langwerpige trommel gevuld met metalen ballen zo groot als een soft ball. Binnen in elke metalen bal zaten een aantal kleinere ballen of 'bommetjes'. De CBU's werden boven het doel door samengeperste lucht uitgeworpen. De bommetjes bestreken een brede strook in een nauwgeweven patroon. Ze leken op vuurwerk en waren dodelijk voor iedereen binnen hun bereik. Sommige soorten waren voorzien van tijdontstekers en ontploften pas later als de mensen tevoorschijn waren gekomen, denkend dat het gebied veilig was. Wanneer een piloot CBU's goed gebruikte, kon hij over aanzienlijke afstanden alles wegmaaien, iedereen dodend op een pad dat vele honderden meters breed was en vele meters lang."

De belangrijkste zinsnede in deze beschrijving is 'tijdontsteking'. Sommige van deze trosbommen kunnen zo ingesteld worden, dat ze uren en zelfs dagen nadat ze uitgeworpen zijn pas ontploffen, zodat terwijl de verdachte (die de oorzaak van het bombardement was) kilometers ver weg kan zijn, anderen die het gebied niet hebben verlaten, bijvoorbeeld kinderen die daar eventueel spelen, uiteindelijk het slachtoffer van worden. Men kan zich moeilijk voorstellen dat een militair zo'n gedrag zou kunnen rechtvaardigen, ofschoon voor zover mij bekend is, ook nooit iemand daarom is gevraagd.

Een ander soort tegen mensen gerichte fragmentatiebom, de BLU 36 B, de 'guava' bom genoemd, omdat hij op die vrucht lijkt, is nog doeltreffender. Want guavatrossen die uit een

jachtbommenwerper worden geworpen, kunnen in één vlucht over een dorp, een gebied van een kilometer lang en een kwart kilometer breed met meer dan een miljoen balletjes of staal-splinters verscheuren. CBU's hebben de behoefte aan drastisch nieuwe chirurgische technieken geschapen. Omdat er geen tijd of mogelijkheden bestaan tot het maken van röntgenfoto's, wordt een CBU-slachtoffer dat in de buik getroffen is eenvoudig van boven tot onder open gesneden, de buikinhoud op tafel uitgespreid en met de vingers doorzocht op kogeltjes zoals men een hond op teken nazoekt. Als het zoeken klaar is, worden de ingewanden weer in de buik gestopt en het geheel als een voetbal dichtgenaaid. Dit 'voetballitteken' is het ware symbool geworden voor de ellende in Zuid-Vietnam. Harvey heeft foto's van deze procedure, maar ze staan niet in het boek afgebeeld: ze zijn onverdraaglijk om naar te kijken.

Er zijn twee tactische toepassingen van deze wapens goedgekeurd door de Air Force. De eerste noemt men 'Verkenning door rook'. Als een FAC of de commandant van een 'Huey Hog' helikopter (daarover later nog iets) niets openlijk verdachts vindt, mag hij de boel een beetje in beweging brengen door rookgranaten te werpen op verdachte plaatsen waar wel eens iets aan de hand zou kunnen zijn. Als er mensen vluchten voor de rook en de ontploffing, mag de piloot de conclusie trekken dat hij 'Charley' heeft opgejaagd en elk vernietigingsmiddel dat tot zijn beschikking staat erbij roepen. Zoals een FAC Harvey uitlegde: "Waarom zouden ze anders vluchten als ze geen slecht geweten hadden?"

De tweede goedgekeurde tactiek is kwaadaardiger. Deze heet 'verkenning door vuur'. Volgens deze gedragslijn is een FAC die geen teken van verdachte activiteit kan vinden gemachtigd een gevechtsbommenwerper op te roepen om laag over een smokkelpad of rivier te kruisen en op een door de FAC geschild moment een trommel CBU af te werpen. Aangezien de bommen die achter elkaar ontploffen de potentiële slachtoffers met de snelheid van het vliegtuig naderen, wordt het effect 'rollende donder' genoemd, hetgeen schrikwekkend is. En als de mensen op de grond dan weer op de vlucht slaan, is de FAC gemachtigd te concluderen dat hij Vietcongs heeft betrappt.

De Huey Hog

De diverse manieren waarop men vlucht vragen om verschillende soorten maatregelen. Als de mensen hun huizen inrennen, is de meest effectieve tactische maatregel ze te 'roosteren' met een bad van napalm. Als ze de rijstvelden ingaan, is de meest afdoende manier ze te besproeien met vuur van 'miniguns' die gemonteerd zijn op 'Huey Hog' helikopters. De 'minigun' is een draaiend meerloepig machinegeweer, dat in staat is 6000 schoten per minuut af te vuren met 7.62 mm (.30 kaliber) munitie. Als de minigun gericht wordt op een mens in een rijstveld, zal hij aan flarden gescheurd worden en letterlijk geheel verdwijnen. De Huey Hog is steeds belangrijker geworden in Zuid-Vietnam. De Hog is een verbouwde transporthelikopter, die veranderd is tot een zwevend schietplatform met de vuurcapaciteit van een heel infanteriebataljon uit de tweede wereldoorlog aan boord gestouwd. Harvey noemt dit het kwaadaardigste wapen dat in gebruik is, hoofdzakelijk door zijn vermogen boven een doel te blijven zweven. Men zou kunnen denken of hopen, dat een wapen met zo'n groot vernietigingsvermogen met de uiterste zorgvuldigheid zou worden gebruikt, maar Harvey was verbaasd over de vrijheid tot individueel optreden, die iedere helikoptercommandant genoot. Veel Huey's zijn betrokken bij geïmproviseerde verkenningen, vrije 'search and destroy' opdrachten en kleine verrassingsvluchten laag over de grond. Harvey's beschrijving van sommigen van de mannen die deze wapens besturen en gebruiken, is onthullend:

De Amerikaanse Huey troepen in Vinh Long zijn ongetwijfeld de vervaarlijkste (en de joligste) kerels die ik in Vietnam heb ontmoet. Ik was onder de indruk van ze, maar ze beangstigden mij ook. Zij smeten geen onpersoonlijke donderslagen uit de hemel met supersonische straaljagers. Zij daalden mopperend naar de rijstvelden, vuurden op korte afstand en zagen hun tegenstanders uit elkaar spatten in bloedige flarden op 40 meter afstand. Zij werden geraakt door hun plastic windschermen en rotorbladen heen. Zij droegen pantservesten en als een gevecht was gewonnen landden zij op het slagveld, stapten uit en telden hun Vietcong-doden. Elke man had zijn eigen handwapen, dat hij droeg om opruiming te kunnen houden. Een Zweeds K automatisch pistool, scheen het meest geliefd te zijn. Kapitein George O'Grady draagt een stalen helm naar het model van de oude Romeinse gevechtshelmen. Zijn 'open deur schutters' (door gunners) waren dienstplichtigen en net zulke woestelingen als de piloten. Ik zag een 'doorgunner' die met herteleren handschoenen met grote kappen pronkte.

Een man die ik ontmoette was afgezwaid en naar huis gegaan in een burgerbetrekking. Hij kon het thuis niet uithouden, nam opnieuw dienst en ging terug voor een volgende ronde. Op een avond maakte Harvey's Huey een vlucht langs de rand van een verdacht dorp. "We ledigden een volle lading munitie in de stille duisternis en gingen terug naar Vinh Long; niemand zal ooit weten of we iets geraakt hebben, maar we gaven wel een mooi nummertje schieten weg."

"We lappen ze toch weer op"

Op een andere middag, toen Harvey een piloot vroeg hoe hij het eraf had gebracht, antwoordde deze vol afkeer: "Een sof, maar twee Vietcong buffels en een zwangere vrouw." De reden dat Harvey de helikopterbemanningen de geschiktste vindt, is dat ze tenminste weten wie ze doden. De ergste misdaden die tegen de bevolking van Zuid-Vietnam worden gepleegd, geschieden door een van onze minst bekritiseerde wapens, de B-52 bommenwerpers, eens de ruggesteun van generaal Curtiss Le May's Strategic Air Command, de sleutel tot Dulles' politiek van 'massale vergelding'. Oorspronkelijk bedoeld om de H-bom op de Sowjet-Unie te gooien, spelen zij de volgende rol in Vietnam:

"De B-52-bemanningen zijn oude beroepsmilitairen. Zij namen de taak op zich om de VS te verdedigen, toen ze op elk moment het bevel hadden kunnen krijgen om diep in Rusland binnen te vliegen, tegen een dodelijke afweer in van projectielen en jagers; een opdracht waarvan velen niet zouden zijn teruggekeerd. Ze hebben nu orders van een heel ander kaliber, namelijk om grote junglegebieden zonder waarschuwing op te blazen of te verbranden (maar ook wegen, gebouwen en velden al zitten er levende wezens in, dieren en mensen, sommigen onschuldig en van niets bewust). Dat is geen opdracht naar hun smaak, maar zo liggen de zaken nu eenmaal. Men vraagt zich echter af waaraan een man denkt, nadat hij 50 vierkante mijl jungle van grote hoogte met een regen van brandbommen in brand heeft geschoten, als hij in het donker wakker wordt in zijn kamer en licht te kijken naar de schaduwen op het plafond..."

Niets kan er in deze 50 vierkante mijl in leven blijven, zelfs een schildpad begraven in de modder onder in een hol zal slechts tot as worden. Op deze wijze gebruikt komt de B-52 gevaarlijk dicht in de buurt van een genocide wapen.

Volgens Harvey en andere reporters hebben onze B-52 operaties waarbij bommen van 3000 pond worden gebruikt (instant en een helikopter zwembad makers, zeggen de piloten) een groter aandeel aan de 2.500.000 tot 3.000.000 vluchtelingen dan welke andere Amerikaanse actie ook. Hoe staan deze mensen tegenover hun daden? Harvey gelooft dat hun beroepsmatigheid ze beschermt, evenals het vermogen om het resultaat van hun werk te abstraheren. Harvey trachtte een groep B-52 piloten te bewegen een hospitaal te bezoeken in Can Tho, waar de overgrote meerderheid der patiënten bestond uit vrouwen en kinderen met brand- en bomverwondingen, maar ze wilden er niet naar binnen. Ze hielden daarbij vol dat ze haast nooit iemand raakten. Toen Harvey ze aanbod een flink aantal te laten zien die ze wel degelijk hadden geraakt, zei een van hen tenslotte: "Jeah, maar we lappen ze nu toch ook weer op?" Dat maakte de piloten zelfs aan het lachen. Hun bescherming ligt dus in het niet willen zien. Een van de meest pathetische uitspraken uit de oorlog deed John McCaine, derde zoon en kleinzoon van echte admiraals, nadat hij de brandende hel op de Forrestal had overleefd: "Het is moeilijk om te zeggen, maar nu ik heb gezien wat de bommen en napalm uitrichtten op de mensen van ons schip, weet ik nog niet zo zeker of ik nog meer van dat spul op Noord-Vietnam wil gooien." Maar hij was beroepsmilitair en werd enkele maanden later neergeschoten terwijl hij er mee bezig was.

Harvey's boek zal waarschijnlijk van geen enkele vlieger de ogen openen, maar het kan wel helpen om de ogen van die Amerikanen te openen, die al afgestompt zijn door berichten over 'search-and-destroy' opdrachten en de 'pacificatie' van het dorp Ben Suc. Hoewel Harvey het niet zo bedoelde, verschaft het boek 'Lucht Oorlog: Vietnam' nieuw feitenmateriaal voor diegenen, die in het debat over de oorlog over willen gaan van argumentatie over Amerikaanse politiek en militaire strategie (een argumentatie die star steeds herhaald wordt) op de vraag of de Amerikaanse handelwijze op welke grond dan ook nog wel moreel toelaatbaar is. In het Westerse denken bestaat de nogal onschuldige maar politiek machtige traditie dat bepaalde dingen eenvoudig niet gedaan kunnen worden onder het mom van politieke noodzaak. Ondanks de gecompliceerde wijze van onze betrokkenheid bij Vietnam is dit een eenvoudig moreel argument. Men gooit geen brandende benzine op de hoofden van vrouwen en kinderen alleen maar omdat er misschien een vijand in het huis zit of althans dan in het huis ernaast.

DE BLADEN WAARUIT DOOR HET VIETNAM BULLETIN GECITEERD WORDT (V)

In onderstaande rubriek geven redacteuren, oudredacteuren en andere medewerkers hun persoonlijke mening over bladen waaruit regelmatig door het Vietnam Bulletin wordt geciteerd of die om andere redenen belangrijk zijn. Ditmaal nog eens, en voorlopig voor het laatst, een blad waaruit nog nooit in het VB werd overgenomen.

Red. VB.

THE MINORITY OF ONE

'The Minority of One' is een maandblad dat onder de zg. minderheidsopiniebladen in Amerika een aparte plaats inneemt. Het werd in 1959 opgericht, onder de redactie van M.S. Arnoni, en heeft in de loop der jaren een geheel eigen 'gezicht' ontwikkeld. Bladen zoals The Nation, I.F. Stone's Weekly, The Progressive, hebben ook een kleine oplaag, maar genieten een zekere bekendheid, daar ze af en toe door grotere bladen en tijdschriften geciteerd worden, maar deze laatste eer is TMO slechts zeer zelden ten deel gevallen. De redacteuren van de grotere bladen passen waarschijnlijk de oude regel toe, die voor sommige oppositieblaadjes geldt: doodswijgen betekent: onbekend laten blijven. Onder de 'sponsors' treft men de namen van: de Oostenrijker Günther Anders, de historici D.F. Fleming (o.a. The Origins of the Cold War, 2 dln.) en Frederick L. Schuman (o.a. International Politics), het echtpaar Linus Pauling, wijlen Albert Schweitzer, de onlangs overleden grand-old-man van de Amerikaanse macro-cultuur-sociologie Pitirim Sorokin (eens secretaris van Kerenski) en de natuurkundige Prof. Szent-Gyorgyi. De onafhankelijkheid wordt o.a. duidelijk uit de mededeling op pag. 2 =No Commercial Advertising Accepted=, en uit het maandelijks overzicht van de donaties, die het voortbestaan en het zenden van cadeau-abonnementen aan Congresleden e.d. mogelijk maken.

De bijdragen van Arnoni - een oudgevangene uit een naziconcentratiekamp - zelf, hebben iets van essays en hij lijkt mij meer een schrijver die aan journalistiek doet, dan een echte vakjournalist. Uniek is de rubriek 'The Lie Detector', met als ondertitel: The Liar's absent-mindedness is a blessing; it often leads us to the truth. Hierbij worden in twee kolommen krantenberichten, voornamelijk over de Vietnamoorlog, uit dezelfde krant of zelfs delen van eenzelfde bericht naast elkaar geplaatst, om te tonen hoe het ene het andere tegenspreekt of soms nog erger. Bij het lezen moet men vaak glimlachen, maar ik kan me ook voorstellen dat je er cynisch van wordt.

Geen enkel onafhankelijk radikaal opinieblad heeft de afgelopen twee jaar zoveel aandacht gewijd aan de betekenis van de Washington-Moskou détente voor het voortduren van de lijdensweg van het Vietnamese volk. Aangezien enkele oude TMO nummers informatie bevatten die nu nog waardevol zijn voor een inzicht in aspecten van de huidige Oost-West verhoudingen, vermeld ik enkele bijzonderheden over deze eventueel na te bestellen uitgaven.

Dec. 65. M.S. Arnoni, A Manifesto of Belief in Man. (A speech on Vietnam and America.)

April 66. Prof. Charles S. Burchill, 'Chinese Aggression. Myth or Menace?'

May 66. J.W. Fulbright. 'The US and China'.

Oct. 66. Frederick Joss. 'Cloak and Dagger in Hong-Kong'. Over deze havenstad als spionagecentrum en bron van berichtgeving over China.

Dec. 66. The Adequacy of Soviet Aid to Vietnam. A polemical exchange of letters between Victor Perlo and M.S. Arnoni.

Jan. 67. Special-7-part issue. If the Vietnam war escalates into China?

July-August 67. Double-issue. The Soviets' Vietnam policy. A debate between Prof. Schuman, Brig. Gen. Hester, Arnoni and John Gerassi.

Sept. 67. Special-issue. Rights and wrongs in the Arab-Israeli conflict. (Wordt binnenkort aangevuld en als paperback uitgegeven.)

Jan. 68. Special-issue. Cambodia Next?

F. Ed. Corsten

Abonnementen: Europa zeepost \$ 8; luchtpost \$ 15; studenten zeepost \$ 6 (nummer collegekaart en universiteit vermelden).

Oude nummers \$ 1 (studenten \$ 0.50). Bestellen per postwissel plus extra afgerond bedrag voor porto, en per brief toelichten.

Adres: The Minority of One Inc. 155, Pennington Ave. P.O. Box 544. Passaic, N.J. USA 07055.

In A'dam verkrijgbaar bij Athenaeum boekhandel (Spui) en bij Pegasus (Leidsestraat).

Zowel het Amerikaanse publiek als het Congres werden niet ingelicht over deze belangrijke ontwikkeling in de Vietnamese oorlog. Het feit dat Amerikaanse en Zuidvietnamese troepen zijn uitgerust met chemische wapens en dat ze de eersten waren die deze wapens gebruikten, werd toevallig bekend doordat een buitenlandse verslaggever, die terugkwam van een vlucht naar het slagveld, lege gashouders zag en de rest van de geschiedenis er toen verder bij zocht. Deze zaak is zo belangrijk, vooral wat zijn gevolgen betreft, dat een systematisch onderzoek door het Congres op zijn plaats is, zodat het publiek er beter over voorgelicht zal kunnen worden.

Industriële belangen

Wie moedigen het gebruik van chemische wapens aan? Het zal geen verrassing zijn dat de chemische industrieën en de Amerikaanse militairen belang hebben bij het uitgebreide gebruik van chemische wapens. Het Amerikaanse persbureau UPI berichtte op 4 september 1965 uit Washington dat Richard L. Kenyon, hoofd van de public-relations afdeling van de American Chemical Society, aandrang op het gebruik van chemische wapens in Vietnam. Frank J. Grunzeier voerde in het augustusnummer van Industrial Research (1965) aan dat 'giftige wapens humaner zijn dan andere oorlogswerktuigen'. Bepaalde afdelingen van het Amerikaanse leger schijnen belangstelling te hebben voor het gebruik van deze wapens in Vietnam om experimentele redenen, ongeveer zoals andere machten de Spaanse burgeroorlog benutten om de wapens te testen die in de tweede wereldoorlog gebruikt gingen worden.

De militairen schijnen serieus te streven naar een 'humane' oorlogstechniek. Vier vooraanstaande professoren, waaronder een bioloog van Harvard en een biofysicus van het MIT, schreven op 17 december 1964: "De weinige informatie die er is over het zeer geheime onderzoekprogramma van het leger wijst erop dat er veel moeite wordt gedaan om chemische en biologische middelen te ontwikkelen die zelfs dodelijker zijn dan de tot nu toe ontwikkelde."

Militaire belangen

Er moet tenslotte aan herinnerd worden dat het leger zich in het algemeen meer bezighoudt met de kosten en de onmiddellijke resultaten van de oorlogvoering dan met de publieke opinie, de 'image' van Amerika in andere landen en psychologische taboes die toekomstige oorlogen zullen beperken. Chemische wapens kunnen dikwijls de voordelen opleveren die een commandant te velde nodig heeft bij de frustrerende operaties in Vietnam.

Bij het gebruik van chemische wapens in Vietnam valt de nadruk op drie problemen. Allereerst is er de vraag naar het verband tussen militaire beslissingen op korte termijn en de buitenlandse politieke problemen op lange termijn. De chemische oorlogvoering in Vietnam is een typisch voorbeeld van het zoeken naar snelle tactische voordelen ten koste van grotere politieke gevolgen. Dit is waar zowel ten opzichte van de handhaving van het algemene taboe tegenover de chemische oorlogvoering als ten opzichte van de 'image' van Amerika in de neutrale wereld, waar veel nadruk wordt gelegd op het feit dat chemische wapens gebruikt worden tegen de niet-blanke bevolking op een manier die, zo wordt gezegd, herinnert aan de Amerikaanse atoombommen op Japan.

Het tweede probleem betreft de verantwoordelijkheid. Het is niet voldoende dat de gezamenlijke stafchefs de chemische oorlog onderzoeken en een oordeel uitspreken over zijn toekomstige status. Ook het Congres moet de uitgebreide en op lange termijn werkzame gevolgen onderzoeken en overwegen, en de bevolking in wiens naam deze wapens worden gebruikt moet daarover worden ingelicht.

Het derde probleem betreft het verband tussen menselijkheid en chemische oorlogvoering. Hoe menselijk is het om wapens te gebruiken waarbij men geen verschil kan maken tussen burgers en guerrilla's, tussen kinderen en strijders? Geen enkele oorlog is menselijk, maar sommige zijn minder onmenselijk dan andere.

DE BOMBARDEMENTEN

27 mei 67 VB

Harrison Salisbury, adjunct-hoofdredacteur van de New York Times, schreef in het verslag van zijn reis naar Noord-Vietnam, dat de Amerikanen in 1966 300.000 ton bommen op Noord- en Zuid-Vietnam gooiden. Dat is zo'n 820 ton per dag. Sindsdien zijn de bombardementen, in het bijzonder op Noord-Vietnam, geïntensiveerd. In 1966 vielen er, volgens Salisbury, meer bommen op Zuid-Vietnam dan op Noord-Vietnam. Die verhouding is naar alle waarschijnlijkheid nu wel in het nadeel van Noord-Vietnam verschoven. Wij maken waarschijnlijk een krappe schatting, wanneer we zeggen dat op dit moment gemiddeld dagelijks 400 tot 500 ton bommen op Noord-Vietnam vallen.

Het behoort tot een van de officiële stellingen van het State Department (het Amerikaanse ministerie van Buitenlandse Zaken) dat bij de bombardementsvluchten op Noord-Vietnam uitsluitend 'militaire doelen' worden gebombardeerd. In het nu volgende willen wij, aan de hand van het documentatiemateriaal van de eerste Tribunaal-zitting in Stockholm over de bombardementen, deze stelling van het State Department op zijn juistheid toetsen. En wel op twee manieren:

- 1) Vanuit de functie en de structuur van de gebruikte bommen. In de constructie van de bom zit impliciet de bedoeling en de functie van deze bom. Analyse dus vanuit de gebruikte wapens.
- 2) Vanuit de feitelijk constateerbare uitwerking van de bommen op de grond, in Noord-Vietnam. Analyse dus van de geraakte doelen en de mate waarin dergelijke doelen gebombardeerd worden om vandaaruit onderscheid te kunnen maken tussen een 'vergissingsbombardement' en de systematische en bewuste bombardementen op bepaalde typen van doelen.

Wij zullen, voor we over gaan tot deze dubbele benadering, eerst verkort weergeven wat op dit moment in kringen van de Amerikaanse luchtmacht aan instructie en informatie bestaat over de zogenaamde 'target-choice', de doelkeuze bij bombardementen. Wij baseren ons daarbij op het document 'Fundamentals of Aerospace Weapon Systems', van de Amerikaanse luchtmacht, hoofdstuk 8 (Target Intelligence). Dit document wordt gebruikt bij de opleiding van piloten en ligt in alle commando-centra van de Amerikaanse luchtmacht.

Doelkeuze

Terwijl het State Department vast blijft houden aan de stelling dat in Noord-Vietnam 'louter militaire doelen' worden gebombardeerd, schrijft de luchtmacht, die tenslotte deze bombardementen moet uitvoeren:

'Evenzeer als op andere terreinen van militaire studie is de studie op het gebied van de doelen tijdens een oorlog ingewikkelder geworden, parallel aan de industriële en technische organisatie in de wereld. Als gevolg daarvan kan naar alle waarschijnlijkheid een complete definitie van een militair doel niet meer eenvoudig worden gehouden. Sterk generaliserend zou men kunnen vaststellen dat een militair doel is: welke persoon, welk ding, welke gedachte of entiteit of plaats dan ook, die wordt uitgezocht voor vernietiging, inactivering of onbruikbaarmaking, met wapens die de wil of het vermogen van de vijand om zich te verzetten, verminderen of vernietigen.'

Het State Department is, als opdrachtgever van de bombardementsvluchten, meer zelfverzekerd wanneer het spreekt over 'louter militaire doelen', dan de uitvoerder van deze opdracht, de Amerikaanse luchtmacht. Terwijl het State Department zich in de definitie van een militair doel, gezien zijn officiële verklaringen, beperkt tot de traditionele omschrijving (vliegvelden, raketinstallaties, radarinstallaties en netwerken van communicatie, zoals bruggen, wegen en spoorlijnen), omschrijft de luchtmacht een militair doel als 'welke persoon, welk ding, welke gedachte of entiteit of plaats dan ook'.

Het hoofdstuk 'Target Intelligence' van het hier geciteerde luchtmachtdocument geeft verder een opsomming van de verschillende soorten van doelen. Uitgangspunt daarbij is, wat in het document genoemd wordt 'de structurele componenten van de kracht van een natie'. De vier belangrijkste componenten van de kracht van een natie zijn:

- a) de militaire sector
- b) de economische sector
- c) de politieke sector
- d) de psycho-sociale sector

Hieruit resulteren vier typen van doelen voor met name de bombardementsvluchten: militaire doelen, economische doelen, politieke doelen en psycho-sociale doelen.

Bedoeling van de 'target-choice' die tegenwoordig met de computer wordt gedaan, is nu om met zo min mogelijk kosten, tegen zo min mogelijk verlies aan eigen piloten, in zo kort mogelijke tijd, etc., de 'kracht van een natie' dusdanig aan te tasten dat de 'wil en het vermogen van de vijand om zich te verzetten' worden gebroken. Aangezien de vier structuurcomponenten van de kracht van een natie onderling verbonden zijn, moeten dus afhankelijk van de omstandigheden in het te bombarderen land zélf, die soorten van doelen worden gekozen, die het meest effectief zijn in de uiteindelijke doelstelling: 'het breken van de wil of het vermogen tot verzet'. J.P. Vigier, de Franse wapendeskundige van het Tribunaal, trok hieruit de volgende konklusie: In een onderontwikkeld land zonder sterk gecentraliseerd politiek centrum, met een voorname-lijk agrarische en dus niet industrieel gecentraliseerde economie, met weinig zware militaire doelen (geen vliegvelden, geen tanks etc., maar bijvoorbeeld een met geweren bewapende boerenbevolking, nota bene: de guerilla), zal bij een computer-analyse volgens bepaalde formules de meest effectieve doelkeuze terecht komen in de psycho-sociale sector. De beste manier om de verzetswil te breken zal dan, strikt geredeneerd volgens deze theorie van de Amerikaanse luchtmacht, blijken te zijn, het bombarderen van psycho-sociale doelen. Tot de psycho-sociale doelen behoren o.a. scholen, kerken, ziekenhuizen, alle sociale diensten, clubhuizen, centra voor amusement etc.

Gebruikte bommen

Welke typen bommen worden bij de bombardementen op Noord-Vietnam gebruikt? Hoe zit zo'n bom in elkaar? Wat is de functie, de implicite bedoeling in de constructie van de gebruikte bommen?

Op Noord- en Zuid-Vietnam worden gebruikt: zware explosiebommen, per vliegtuig vervoerde raketten, fragmentatiebommen (2 types) en brandbommen zoals napalm 1, napalm 2, witte fosforbommen, magnesiumbommen en thermietbommen. Terwille van de beschikbare ruimte moeten wij ons in dit artikel beperken tot het meest gebruikte type bom bij de bombardementen op Noord-Vietnam. Dat is de fragmentatiebom, door Amerikaanse militaire autoriteiten zélf 'anti-personel-weapon' genoemd. Een bom dus, bedoeld tegen mensen en niet tegen dingen.

Ten aanzien van de napalmbommen tekenen we nog even aan dat het verschil tussen de traditionele napalmbom (napalm 1) en de super-napalmbom (napalm 2) is, dat de eerste brandt met een temperatuur van 800 tot 1300 graden Celcius terwijl de tweede brandt met een temperatuur van 1500 tot 2000 graden Celsius. Napalm wordt afgeworpen in bommen van 100 tot 200 kilo of in tanks van 300 tot 600 liter. De magnesiumbom brandt met een temperatuur van 3500 graden Celsius. De magnesiumbom veroorzaakt door zijn enorme hitte effecten die wat betreft die hitte vergelijkbaar zijn met de atoombom, vandaar de benaming 'electron bom'.

Om een overzicht te geven van de verhoudingen waarin de verschillende typen bommen worden gebruikt, nemen we een opsomming over uit het rapport van het Vierde Onderzoekteam van het Tribunaal. De cijfers komen uit Noordvietnamese bron. Het Tribunaal heeft in het algemeen de betrouwbaarheid van Noordvietnamese cijfers getoetst aan de hand van steekproeven, zoals bijvoorbeeld in het geval van het opgegeven aantal gebombardeerde ziekenhuizen. De teams bezochten bijvoorbeeld 34 van de opgegeven 95 gebombardeerde medische instellingen. In al deze willekeurig gekozen 34 instellingen klopte de Noordvietnamese opgave met de ter plaatse gekonstateerde werkelijkheid.

In de periode 1965-1966 vielen op de Noordvietnamese provincie Nghe An (een kustprovincie)

46.855 hoog-explosieve bommen)	
28.831 fragmentatiebommen)	afgeworpen in 6.206 aanvalsvluchten
34.728 raketten)	
71 napalmbommen)	

In het eerste trimester van 1967 verschoof dit patroon volledig in de richting van de fragmentatiebommen:

5.302 hoog-explosieve bommen)	
20.333 fragmentatiebommen)	afgeworpen in 611 aanvalsvluchten
5.322 raketten)	

Een dergelijk beeld van de overheersende en steeds overheersender wordende positie van de fragmentatiebom in het patroon van de bombardementen is ook af te lezen uit de cijfers van de andere provincies van Noord-Vietnam. Dat is een reden om eens wat dieper op de

constructie, de ingebouwde bedoeling van deze fragmentatiebom, in te gaan.

Er zijn twee soorten fragmentatiebommen, allebei gebaseerd op hetzelfde principe. Het tweede, laatstontwikkelde type, is alleen veel effectiever. Het eerste type werd voor het eerst gebruikt op de Noordvietnamese stad Le Thuy op 8 februari 1965. Het tweede type werd voor het eerst gebruikt op 18 april 1966 op de stad Mac Chau. De Franse natuurkundige en wapenspecialist op het Tribunaal, J.P. Vigier, vroeger verbonden aan de Generale Staf van het Franse leger, heeft ons gezegd dat er sterke aanwijzingen bestaan dat dezer dagen een derde, verbeterd type fragmentatiebom in Californië (V.S.) in massaproductie gaat. De intensivering van het gebruik van de fragmentatiebom (zie de cijfers van de provincie Nghe An hierboven) en de snelle ontwikkeling die het wapen door-maakt (3 types in zeer korte tijd), tonen aan dat de fragmentatiebom als nieuw experimenteel wapen op de eerste plaats van de lijst der wapens voor de nieuwe oorlogsvoering staat. Vigier noemde de fragmentatiebom de belangrijkste stap in de wapenontwikkeling sinds de atoombom.

A. Eerste type fragmentatiebom (z.g. ananastype)

Methode van vervoer:

In cilindervormige behuizingen die bevestigd zijn tegen de wand van het vliegtuig. In elke cilinder zitten 19 buizen. In elke buis zitten 18 tot 25 bommen. De bommen vliegen achter elkaar uit de buizen die in de cilinder blijven zitten. Deze fragmentatiebommen van het eerste type dalen vervolgens nogal langzaam, bij hun val gestabiliseerd door een aantal 'vinnen' aan het ene uiteinde. Bij het eerste contact met de grond komt een ontstekingsmechanisme in werking en ontploffen ze.

Inhoud van elke bom:

Dit type is ongeveer 12 centimeter hoog en 8 centimeter in doorsnee. In de wand van deze bom zitten ongeveer 200 stalen kogeltjes van 6,3 mm diameter. Bij de ontploffing vliegen deze kogeltjes met zeer hoge snelheid in alle richtingen rond. Gewicht per bom: 800 gram, waarvan 160 gram cyclotol.

Uitwerking:

Uit elke aan het vliegtuig bevestigde cilinder worden 360 van deze fragmentatiebommen van het eerste type op ongeveer 1 kilometer hoogte losgelaten. Als de bommen de grond raken, betekent dat, dat over een oppervlak van 200 bij 250 meter 70.000 tot 100.000 kogeltjes met hoge snelheid rondvliegen. Deze kogeltjes ketsen af op ijzer, kunnen niet door massief materiaal als steen en dergelijke heendringen, dringen ook niet door planken. Ze zijn uitsluitend effectief tegen mensen of dieren, dringen diep in het lichaam door. Het zijn, zoals de Amerikaanse militairen zélf zeggen, anti-personel-weapons.

B. Tweede type fragmentatiebom (z.g. guava-type)

Methode van vervoer:

In grote containers van twee meter lang en veertig centimeter doorsnee, in het vliegtuig, dus niet meer bevestigd aan de wand. Deze container, die 640 tennisbalvormige bommen bevat, wordt in zijn geheel op grote hoogte uit het vliegtuig gegooid. Op 1 kilometer hoogte springt de container open en sproeit de 640 'tennisballen' rond, die dan in een zeer breed tapijt neerdalen en tot ontploffing komen bij het contact met de grond.

Inhoud van elke bom:

In de wand van het tweede type fragmentatiebom zitten per bom ongeveer 260 stalen kogeltjes, van 5 mm diameter, kleiner dus dan bij het eerste type. Als de bom ontploft, vliegen de 260 kleine stalen kogeltjes met zeer hoge snelheid rond. Draagwijdte van de kogeltjes: 50 meter. Gewicht per bom: 400 gram waarvan 50 gram cyclotol A3.

Uitwerking:

Per container of moederbom 640 ronde fragmentatiebommen die ieder 260 stalen kogeltjes bevatten. Derhalve ruim 150.000 stalen kogeltjes over een oppervlak van 500 bij 500 meter. Ook deze kogeltjes zijn uitsluitend effectief tegen mensen of dieren. Ze ketsen af op massief materiaal of veroorzaken ondiepe krassen (in steen bijv.).

Het voordeel van het tweede type boven het eerste is het groter aantal stalen kogeltjes per container, het grotere verspreidingsoppervlak, de grotere veiligheid voor de piloot (hij kan op grotere hoogte vliegen), de kleinere afmetingen van de wonden (kleinere kogeltjes), waardoor

opsporing en verwijdering van de stalen kogeltjes via chirurgische ingreep in het lichaam van het slachtoffer nog wordt bemoeilijkt. (Voor de medische aspecten: zie artikel elders in dit nummer).

C. Derde type fragmentatiebom

Is nog niet in gebruik. Er bestaan aanwijzingen dat dit type binnenkort in massafabricage gaat in San José in Californië. Er is nog niet veel van bekend. Wat wel bekend is, is dat de stalen kogeltjes bij dit derde type bom vervangen zijn door stalen naalden van ongeveer 5 mm lengte. Aan het uiteinde van de naald zitten stabilisatievinnetjes.

'Verbeteringen':

Er kunnen meer naalden in de wand van de bom (ruimtebesparing), de actieradius van de bom is zeker dubbel zo groot: de naalden springen verder, het gewicht van de bom is geringer, de wonden zullen nog kleiner worden, opsporing nog moeilijker, de naalden zullen dieper in het lichaam doordringen.

De fragmentatiebom wordt door de militaire autoriteiten in de Verenigde Staten zélf anti-personal-weapon genoemd. De fragmentatiebom neemt, blijkens de cijfers in de provincie Nghe An en in andere provincies, in het patroon van de bombardementen een steeds overheersender plaats in. Meer dan de helft van de gebruikte bommen zijn fragmentatiebommen. In zeer korte tijd heeft men nu al drie types van deze bom ontwikkeld. De stalen kogeltjes zijn volstrekt niet effectief tegen massief materiaal, ze dringen alleen door in het lichaam van mens of dier. De enige traditioneel militaire doel-functie die het eventueel nog kan hebben, is de lichte deformatie van radarspiegels waardoor het beeld enigszins gestoord wordt. Maar voor dat doel, buiten werking stellen van radar, bestaan er effectievere wapens dan de fragmentatiebom. Daar is de fragmentatiebom niet voor gemaakt, getuige tevens het feit dat in het derde type stalen naalden zitten. De naalden zijn geen verbetering, eerder een verslechtering voor de deformatie van radarspiegels.

Toch blijft het State Department het oude verhaal van de militaire doelen herhalen. In dit geval tot in het onbegrijpelijk contradictoire toe. Het is onvoorstelbaar dat geen Nederlandse krant deze onvoorstelbare contradicties tot nu toe heeft gesignaleerd. Het State Department ontkende op vrijdag 5 mei 1967, naar aanleiding van de uitspraak van het Tribunaal in Stockholm, dat de fragmentatiebom tegen de burgerbevolking gebruikt werd. 'Alleen voor militaire doelen, zoals vliegvelden, luchtafweer, transportmiddelen en dergelijke', zei het State Department. En dat terwijl het Amerikaanse leger de fragmentatiebom 'anti-personel-weapon' noemt! De verklaring van het State Department van vrijdag 5 mei over de fragmentatiebommen is wel een zeer duidelijk voorbeeld van de geprefabriceerde en niet met de feiten overeenstemmende berichten vanuit Washington en Saigon over de bombardementen op Noord-Vietnam.

Uitwerking op de grond

De analyse van de doelkeuze aan de hand van het eerder genoemde Amerikaanse luchtmachtdocument wijst in de richting van het bombarderen van met name psycho-sociale doelen in Noord-Vietnam. Want de belangrijkste economische centra zijn al gebombardeerd in 1965 en 1966. Het militaire aspect is door de bewapening van de bevolking (de boeren werken met het geweer op de rug) zeer sterk gedecentraliseerd, er zijn niet veel zware militaire doelen op een bepaalde plaats. De politieke administratie van Noord-Vietnam is totaal gedecentraliseerd. De districten hebben zeer grote beslissingsbevoegdheid gekregen. Dus is er geen centraal politiek lichaam of ministerie waarvan vernietiging een ontwijking van de politieke structuur van het land met zich mee zou kunnen brengen. Blijft, strikt binnen de redenering van het eerder geciteerde luchtmachtdocument, het psycho-sociale doel over als een zeer belangrijk element in de nog steeds aanwezig verzetswil van de bevolking van Noord-Vietnam. Bij deze conclusie sluiten aan ontwikkeling, doel en functie, zoals we die hebben ontleed, van de fragmentatiebom als het meest gebruikte en nog steeds méér gebruikte wapen bij de bombardementen op Noord-Vietnam.

De laatste sluitsteen in deze mijns inziens niet te weerleggen redenering wordt geleverd door de optelsom van de gebombardeerde doelen in Noord-Vietnam. Het militaire denken bij de doelkeuze wijst in de richting van bombardementen op burgerlijke doelen, de constructie van de fragmentatiebom wijst in de richting van een vooral tegen mensen gericht terreurwapen en de optelsom van de geraakte doelen in Noord-Vietnam sluit volledig aan bij deze twee vooraf-

gaande conclusies.

Naar schatting van J. P. Vigier, de wapendeskundige van het Tribunaal, zijn tot op dit moment ongeveer 1 miljoen Noord-Vietnamezen getroffen door kogeltjes uit de fragmentatiebom. Hij schat dat voor 10 % van de getroffen en de verwondingen dodelijk zijn. De fragmentatiebom is dus niet zozeer een dodend wapen, maar eerder een verwondend wapen.

Enkele cijfers: er zijn tot nu toe in totaal 95 medische instellingen (ziekenhuizen e.d.) gebombardeerd, meestal eerst met zware explosiebommen, kort daarop gevolgd door een aanval met een tapijt van fragmentatiebommen. Er zijn in totaal 149 kerken gebombardeerd; in de bijna uitsluitend katholieke stad Phat Diem zijn alle tien kerken verwoest. De leprozerie van Quynh Lap, een volkomen geïsoleerd liggend melaatsendorp van 160 gebouwtjes en 2000 patiënten, is tientallen malen gebombardeerd (39 maal volgens de Noordvietnamezen; de onderzoeksteams van het Tribunaal hebben aan de aard van de begroeiing van de bomkraters kunnen constateren dat Quynh Lap tientallen malen gebombardeerd moet zijn). Er zijn in totaal 391 scholen, waaronder 29 kleuterscholen, door bommen geraakt.

Er blijken steeds meer bombardementsvluchten te zijn met louter fragmentatiebommen. De onderzoeksteams van het Tribunaal zijn zelf een aantal malen in bombardementen betrokken geraakt en konden derhalve meteen ter plaatse fotograferen, filmen en getuigenverklaringen op de band opnemen.

De betrouwbaarheid van de Noordvietnamese cijfers is door het Tribunaal nagegaan. De werkmethode is geweest dat men de Amerikaanse cijfers vergeleek met de Noordvietnamese, om vervolgens zelf ter plaatse de feiten na te gaan. Een grondiger methode is moeilijk te bedenken.

Het voorafgaande dat een ongetwijfeld zeer onvolledig uittreksel is uit het vele tienduizenden pagina's tellende dossier van het Vietnam Tribunaal, laat moeilijk een andere conclusie over dan de uitspraak van het Tribunaal zélf, namelijk dat er sprake is van 'opzettelijk, systematisch en op grote schaal' bombarderen van civiele doelen (scholen, kerken, ziekenhuizen etc.), van psycho-sociale doelen dus. Het belangrijkste wapen daarbij blijkt steeds meer de fragmentatiebom te worden, een terreurwapen gericht tegen de burgerbevolking 'om de wil en het vermogen tot verzet te breken'.

Ton Regtien

HET EFFECT VAN FRAGMENTATIEBOMMEN

Eén van de redacteuren van het Vietnam Bulletin had in Stockholm een gesprek met Dr. A. Behar, röntgenoloog verbonden aan de medische faculteit van Parijs en lid van het eerste onderzoeksteam dat door het Tribunaal naar Vietnam werd uitgezonden. Dr. Behar was van 20 januari tot 3 februari 1967 in Noord-Vietnam en bestudeerde daar o.a. de uitwerking van de fragmentatiebommen op het menselijk lichaam. Uit dit interview geven we hier het volgende weer:

Kogeltjes

Wij vroegen hem waarom deze scherfbommen tot de speciaal tegen personen gerichte wapens worden gerekend. De kogeltjes waarin de splinterbom uiteenspat, aldus dr. Behar, hebben een grote snelheid als zij het doel raken. Ze verliezen echter vlug hun snelheid. In een muur dringen ze niet verder door dan 5 tot 10 centimeter. Treffen ze het menselijk lichaam en komen ze op een niet te sterk bot terecht, dan wordt dat versplinterd. Komen ze in de weke delen van het lichaam, dan gaan ze zwerven. Omdat de kogeltjes bijzonder klein zijn - de doorsnee is 6,5 mm. - is de plaats van intrede in het lichaam ook zeer klein. Als een patient door een gewone granaatscherf wordt getroffen, dan kan de chirurg aan de hand van de plaats waar de scherf in het lichaam gedrongen is en de plaats waar zij het lichaam heeft verlaten, bepalen welke baan de scherf heeft doorlopen. De arts behoeft dan slechts de organen die in die baan liggen op verwondingen na te lopen. Bij deze kogeltjes van scherfbommen is dat echter zeer moeilijk, zo niet onmogelijk.

Ik heb slachtoffers gezien, aldus dr. Behar, waarbij het kogeltje onder het schouderblad het lichaam binnengedrongen was en het bij de pols weer had verlaten! Het kogeltje verandert namelijk bij de minste weerstand van koers. Omdat men meestal door een groot aantal kogeltjes tegelijkertijd wordt getroffen - een scherfbom heeft a.h.w. de werking van een schot hagel afgevuurd op korte afstand, terwijl de kogeltjes om hun as draaien - is het voor een chirurg vrijwel onmogelijk de baan die de kogel afgelegd heeft te reconstrueren en aan de hand daarvan de gemaakte schade te herstellen.

Langzame dood

Men sterft dan ook vrijwel nooit onmiddellijk aan deze kogeltjes. Maar omdat de door de kogeltjes veroorzaakte interne verwondingen niet te herstellen zijn, sterft een hoog percentage van de slachtoffers na verloop van enige tijd.

Tegen gebouwen zijn deze wapens geheel onbruikbaar; de kogeltjes zijn te klein en hebben te weinig kracht om ver genoeg in hout of steen door te dringen. Tegen luchtafweergeschut zijn ze ongeschikt omdat het geschut goed ingegraven staat opgesteld of is omgeven door zandzakken, waarin de kogeltjes slechts een paar centimeter kunnen doordringen. Ook tegen op aanvallen bedachte troepen zijn ze onbruikbaar. Het enige nut zou de scherfbom bij een grootscheepse infanterieaanval op vlak terrein kunnen hebben. Dergelijke acties zijn er natuurlijk nooit in Noord-Vietnam. En ook in het Zuiden zijn de scherfbommen ongeschikt bij dergelijke gevechten: de eigen troepen zouden er immers ook door getroffen worden. De enige conclusie die men uit deze feiten kan trekken, aldus dr. Behar, is dat deze splinterbommen bedoeld zijn voor aanvallen op de burgerbevolking. Mocht hier al enige twijfel aan bestaan, dan wordt die weggenomen door de manier waarop deze bommen meestal worden gebruikt, namelijk na een napalmbombardement. Zodra de mensen zich na een napalmbombardement in veiligheid willen stellen en de gewonden willen helpen, komt er vaak een tweede bombardementsgolf waarbij splinterbommen worden gegooid!

'Wat is uw indruk over de medische situatie op dit moment in Noord-Vietnam in het algemeen?' vroegen we dr. Behar.

De algemene medische situatie is, merkwaardig genoeg, ondanks de bombardementen, tamelijk goed, aldus dr. Behar. Er is zelfs enige vooruitgang te constateren vergeleken met de periode voordat de bombardementen begonnen. Dat komt doordat sinds het begin van de bombardementen de algehele discipline onder de bevolking noodgedwongen groter is geworden. Dat had ook op medisch gebied zijn gevolgen. De bevolking is zich beter gaan realiseren dat men zich strikt aan de medisch-hygiënische voorschriften van de regering moet houden. In de pest-, malaria- en tbc-bestrijding is grote vooruitgang geboekt. Er worden in groten getale artsen en verplegers opgeleid. In de bergen is een tweede medische faculteit gesticht, naast die van Hanoi. Het is een hele rijkdom voor een klein ontwikkelingsland om twee medische faculteiten te hebben.

Amputeren

In bepaalde streken bestaat echter een groot gebrek aan antibiotica. De slachtoffers van de bombardementen staan aan een groot infectiegevaar bloot met als gevolg dat men er herhaaldelijk toe over gaat armen en benen te amputeren, wat anders misschien niet nodig geweest zou zijn. De bombardementen maken bovendien het vervoer van bloedplasma voor bloedtransfusies zeer moeilijk, evenals een snel vervoer van de getroffen naar plaatsen waar zij geopereerd kunnen worden. Tenslotte gaat bij de bombardementen dikwijls het gehele plaatselijke chirurgisch instrumentarium verloren.

Maar het belangrijkste probleem is natuurlijk het gebrek aan ziekenhuisakkomodaties. Het lijkt wel, zegt dr. Behar, of juist de ziekenhuizen een geliefd bombardementsdoel vormen. In de periode van augustus 1964 tot en met september 1966 gingen er 9500 ziekenhuisbedden verloren. Het aantal gebombardeerde en grotendeels vernietigde medische instellingen, zoals sanatoria, tbc-centra en ziekenhuizen was in februari 1967 opgelopen tot 95. In sommige provincies is geen enkel van de vóór de bombardementen aanwezige ziekenhuizen meer in werking.

Dat deze bombardementen op ziekenhuizen naar zijn mening opzettelijk plaats vinden, lichtte dr. Behar toe aan de hand van het volgende voorbeeld uit vele: 'We bezochten in de provincie Nghe An de leprozerie van Quynh Lap. Deze ligt in een volstrekt verlaten gebied, ver van iedere weg, station of wat ook dat op een militair doel zou kunnen lijken. Dit niet alleen omdat de lepra volgens sommige leprologen besmettelijk is en de patienten dus geïsoleerd gehouden moeten worden, maar ook omdat de plaatselijke bevolking van oudsher een grote angst voor lepra-lijders heeft.

39 keer

Deze leprozerie van Quynh Lap is over de hele wereld als onderzoeks- en verpleegcentrum bekend. De Amerikanen weten natuurlijk best dat het zich daar bevindt. Als ze het niet al wisten, zouden ze het gauw genoeg door hun luchtverkenningstochten, die zij doorlopend boven Vietnam houden, te weten kunnen komen: het gebouwencomplex heeft natuurlijk, zoals alle hospitalen, een groot rood kruis op zijn daken staan. Deze leprozerie nu werd in totaal 39 keer gebombardeerd. De aanvallen begonnen op 12 juni 1965 en de (voorlopig?) laatste aanval vond plaats in

maart 1967. De leprozerie bestaat uit een 160-tal gebouwen en kon vóór de aanvallen 2600 lepralijders herbergen. In totaal kwamen 139 patienten om het leven en 9 man verplegend personeel. De hele leprozerie is nu geëvacueerd en de patienten zijn deels naar huis gestuurd, deels ondergebracht in kleinere leprozerieën in de bergen.

Maarten van Dullemen

BOMBARDEMENTEN OP ZIEKENHUIZEN

De onderzoekcommissie van de Democratische Republiek Vietnam (Noord-Vietnam) heeft een lijst opgesteld van provincie- en districtsziekenhuizen en andere verpleeginrichtingen die bij bombardementen zijn verwoest. Van de 95 instellingen die volgens deze lijst zijn verwoest, hebben de onderzoeksteams van het Tribunaal er 34 gecontroleerd, d.i. dus ongeveer 36%. De steekproeven zijn verspreid door het land genomen, d.w.z. van de 12 provincies die bij bombardementen zijn betrokken, liggen de 34 geverifieerde ziekenhuizen verspreid over 8 provincies. De steekproeven zijn dus wetenschappelijk verantwoord, zowel wegens de spreiding in plaats, als door het aantal onderzochte gevallen.

Om enig inzicht te geven in de gevolgde procedure volgt hier één bladzijde uit de lijst van de verwoeste ziekenhuizen, met daarachter de totaalstelling en de conclusies, uit het door Dr. A. Behar, röntgenoloog aan de Universiteit van Parijs en lid van het eerste onderzoekteam, samengestelde rapport over bombardementen op civiele doelen.

In de maand juni 1965 hebben in totaal 30 bombardementen plaatsgevonden; in kolom 1 staan de data van de bombardementen, in kolom 2 het rangnummer van de getroffen instelling met daarachter de naam, in kolom 3 de verifikatie van de onderzoeksteams:

1	2	3
1965		
3-6		
4-6	23- ziekenhuis voor tbc-bestrijding (Nghê-an)	2e onderz. team, Dr Krivine
10-6		
10-6	24- apotheek van Nghi-lôc	
10-6	25- apotheek van Vinh	
10-6	26- apotheek van Cau Giat	
10-6	27- fabriek van farmaceut. prod. van Nghê-an	
11-6		
12-6	28- leprozerie van Quynh-lap	4e onderz. team, Dr Kahn
13-6		
14-6 7.00 uur		
14-6 14.00 uur		
14-6	29- distr. ziekenhuis van Quang-trach (Quang-binh)	2e onderz. team, Dr Krivine
14-6	30- herstellingsoord van Ba-don	2e onderz. team, Dr Krivine
15-6 4.10 uur		
15-6 6.30 uur		
15-6 13.50 uur		
16-6	31- bejaardentehuis aan de viersprong van Moi (Thanh-hoa)	2e onderz. team, Dr Behar
16-6 7.00 uur		
16-6 13.00 uur		
16-6 24.00 uur		
17-6 9.00 uur		
17-6 14.00 uur		
18-6		
18-6	32- provincieziekenhuis van So'n-la	

1. Totaal: 95 inrichtingen aangevallen
 in 1965: 131 aanvallen
 in 1966: 54 aanvallen
 totaal 185 aanvallen van februari 1965 tot 31 december 1966.

2. Maanden met een record-aantal aanvallen:
	juni 1965:	30 aanvallen
	juli 1965:	19 aanvallen
	augustus 1965:	23 aanvallen
3. Dagen waarop meerdere inrichtingen zijn aangevallen:
- a. 23-5-1965 - districtsziekenhuis van Duc-tho (Ha-thin)
 - districtsziekenhuis van Nghia-dàn (Nghê-an)
 - ziekenzaal van de gemeente Vinh-long
- b. 16-6-1965 - bejaardenrusthuis aan de viersprong van Mõi (Thanh-ho'a)
 - leprozerie van Quynh-láp (8ste aanval om 7.00 uur)
 - idem (9de aanval om 13.00 uur)
 - idem (10e aanval om 24.00 uur)
- c. 9,10 en
 11-7-1965 - medische hulppost van de provincie Yën bai
 - provincieziekenhuis van Yën-bai
 - centrum voor hygiëne en ter voorkoming van epidemieën van de provincie Yën-bai
 - centrum voor tuberculosebestrijding van Yën-bai
 - centrum ter bescherming van moeder en kind van de provincie Yën-bai
 - opleidingsschool voor medisch personeel van Yën-bai
- d. 25-7-1965 - districtsziekenhuis van Tuong duong (Nghê-an)
 - districtsziekenhuis van Con Cuông (Nghê-an)
 - provincieziekenhuis van Nghê-an
 - leprozerie van Quynh-lap (15de aanval)
4. Herhaalde aanvallen gedurende één dag op een en dezelfde inrichting:
- 15-6-1965: 4.10 uur)
 6.30 uur) leprozerie van Quynh-lap
 13.50 uur)
- 16-8-1965: 1.30 uur)
 3.15 uur) districtsziekenhuis van Ky-anh (Ha-tinh) (het ziekenhuis was reeds
 5.00 uur) eerder aangevallen op 15-8-1965)
 21.00 uur)
5. Ziekenhuizen of instellingen die vele malen zijn aangevallen:
- provincieziekenhuis van Quang-binh: 11 bombardementen:
7-2-1965	19-9-1965
11-2-1965	23-9-1965
24-7-1965	24-9-1965
27-7-1965	9-10-1965
6-9-1965	14-10-1965
6. Aangevallen inrichtingen, verdeeld in categorieën:
- provincieziekenhuizen:	14 met samen	3.960 bedden
- districtsziekenhuizen:	24 met samen	1.230 bedden
- gespecialiseerde
ziekenhuizen:	7 met samen	3.950 bedden
- gemeentelijke kraam-
afdelingen:	30 met samen	377 bedden
- overige instellingen:	17	
Totaal	92	9.517 bedden
- provincieziekenhuis van Ha-tinh: 17 bombardementen
 - districtsziekenhuis van Huong-khê: 8 bombardementen
 (Ha-tinh)
 - leprozerie van Quynh-lap: 39 bombardementen